

แนวทางการจัดให้มีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชน
Guidelines for the Establishment of Laws to Determine the Powers and Duties
of Community Police

สุชิน รอดกำเหนิด*

Suchin Rodgumnoed

ศิริพงษ์ โสกา**

Siripong Sopha

Received : September 4, 2018

Revised : December 3, 2018

Accepted : February 6, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและผู้ให้ข้อมูลหลัก 20 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของประเทศไทยและแนวคิด ทฤษฎี มาตรการทางกฎหมาย การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเพื่อแสวงหามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในต่างประเทศที่เหมาะสมในการนำมาปรับปรุงกฎหมายไทยให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ ผลการวิจัยพบว่า (1) ประเทศไทยได้มีการนำหลักการตำรวจชุมชนมาประยุกต์ใช้และแก้ปัญหาอาชญากรรมในลักษณะของตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์เป็นหลัก (2) สภาพปัญหา เช่น งานตำรวจชุมชนมีการดำเนินการที่ไม่ต่อเนื่อง ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคประชาชน ราชการส่วนท้องถิ่น รวมถึงภาคส่วนอื่น ๆ และไม่มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนไว้ในกฎหมายโดยตรง (3) เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น จะมีการดำเนินงานตำรวจชุมชนที่เป็นรูปธรรม โดยมีป้อมตำรวจชุมชนกระจายอยู่เต็มพื้นที่ของประเทศ (4) มาตรการทางกฎหมายที่ควรนำมาปรับใช้กับกฎหมายไทย คือ การกำหนดให้มี “ป้อมตำรวจชุมชน” เป็นหน่วยงานย่อยของสถานีตำรวจ และกำหนดให้มี “งานตำรวจชุมชน” แยกออกมาเป็นงานเฉพาะ โดยบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.

คำสำคัญ : ชุมชน / ตำรวจชุมชน / ป้อมตำรวจชุมชน

*นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Law Program Students Western University

**อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Lecturer in Doctor of Law Program Western University

ABSTRACT

This qualitative research gathered data from document and 20 key informants. This research aims to study factual and legal problems with regard to the powers and duties of Thai community policing, and the concepts, theory, and comparative analysis of law measurement as it relates to the powers and duties within international communities that are applicable in Thai contexts. The research found that Thailand's main application of the concepts of community policing is completed through the practice of police community relations. With regard to the factual problems, the study found that there is a discontinuity in the community policing operation in Thailand, a lack of community participation, and no law that directly specifies the powers and duties of community police. The comparison between Thai and foreign community policing reveals that there is more serious application of community policing in foreign countries, especially in Japan, than there is in Thailand. There are police box dotted throughout the country in Japan. The legal regulations relating to the powers and duties that can be applied to Thai contexts, include the determining of community police box as the local police sub-stations in local communities and establishing community policing to be a specific duty in the National Police Act, B.E.

Keywords : Community / Community Policing / Community Police Box

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาทางสังคมที่สำคัญของประเทศไทยในปัจจุบัน คือ ปัญหาการก่ออาชญากรรมและการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยอาชญากรรมที่เกิดขึ้นส่วนมากมักเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ฐานต่างๆ เช่น ทำร้ายร่างกาย ฆ่าผู้อื่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ช่มชู้ เป็นต้น ส่วนปัญหายาเสพติดนั้น นับวันมีแต่จะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ อาชญากรรมทั่วไปที่เกิดขึ้นและปรากฏเป็นข่าวในแต่ละครั้งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของคนในสังคม ส่วนอาชญากรรมที่เกี่ยวกับกระบวนการค้าขายยาเสพติด โดยเฉพาะสารเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) นั้น จะส่งผลกระทบต่อสังคมและความมั่นคงของชาติเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ เพราะขอบเขตการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้แผ่ขยายเป็นวงกว้างในทุกพื้นที่ของประเทศและทุกสังคม ไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหรือสังคมชนบท แม้หลายหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่างทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่แล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถจัดปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดให้ลดน้อยลงได้จากสังคมไทยได้ การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมนั้น มีองค์กรตำรวจเป็นหน่วยงานที่เปรียบเสมือนเป็นต้นธารในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เนื่องจากมีภารกิจและอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย การจัดระเบียบเบื้องต้นของสังคมด้วยการบังคับใช้กฎหมาย และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่เป็นหน่วยงานสำคัญเริ่มแรกในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบการรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม (The Police Reform Committee, 2008, p.3)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการนำกลยุทธ์ตำรวจชุมชนเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอาชญากรรมในลักษณะของตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ (Police Community Relations)

ที่เน้นทางด้านการปฏิบัติงานของตำรวจเป็นหลัก มาใช้เป็นเวลานานแล้ว (Law Reform Commission of Thailand, 2016, p. 140) ต่อมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงได้นำแนวคิดที่ว่า “ตำรวจคือประชาชน และประชาชนคือตำรวจ” มาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด โดยมีนโยบายส่งเสริมให้สถานีตำรวจต่าง ๆ ดำเนินโครงการจัดตั้ง “ป้อมตำรวจชุมชนโคบัง (KOBAN)” ซึ่งเป็นรูปแบบป้อมตำรวจชุมชนเมืองของประเทศญี่ปุ่น ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในหลาย ๆ ประเทศว่าได้ผลดีมาประยุกต์ใช้กับป้อมตำรวจในประเทศไทย เพื่อจักได้สร้างความใกล้ชิดและความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นแนวทางในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดที่ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนได้ (Wattanasin, 2013)

ประเด็นปัญหา ในการนำกลยุทธ์ตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์มาใช้เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมนั้น ถือว่าเป็นแนวคิดแบบดั้งเดิมที่ไม่ได้ผลในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในปัจจุบัน ส่วนการดำเนินโครงการจัดตั้งป้อมตำรวจชุมชนโคบังนั้น เกิดขึ้นจากนโยบาย ดังนั้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายก็จะทำให้ไม่มีความต่อเนื่องของโครงการ และทำให้ป้อมตำรวจชุมชนโคบังถูกลดความสำคัญลงไปโดยจะเห็นได้ว่าป้อมตำรวจชุมชนโคบัง แม้ว่าจะมีการดำเนินงานมานานหลายปีแล้วก็ตาม แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้ พบว่าปัญหาและอุปสรรคนั้นมีอยู่หลายประการ ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ที่ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ (Law Reform Commission of Thailand, 2016, pp.64-74)

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยจึงเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่ควรจะต้องให้ความสำคัญกับหลักการตำรวจชุมชนอย่างจริงจัง เนื่องจากตำรวจชุมชนจะเป็นต้นทางของการแก้ปัญหาในระดับชุมชน ทั้งนี้ โดยนำรูปแบบตำรวจชุมชนของต่างประเทศที่ประสบผลสำเร็จ ประกอบกับหลักการตำรวจชุมชน “Community Policing” ที่ตำรวจทั่วโลกใช้ มาเป็นกรอบในการดำเนินการแทนหลักการตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ (Police Community Relations) ที่ยังใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยในการดำเนินการดังกล่าว จำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สามารถป้องกันและควบคุมอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี มาตรการทางกฎหมาย ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของประเทศไทยและของต่างประเทศ
3. เพื่อวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของประเทศไทยและของต่างประเทศ
4. เพื่อแสวงหามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในต่างประเทศที่เหมาะสม ในการนำมาปรับปรุงกฎหมายไทยให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งใช้วิธีการ ดังนี้
 - 1.1 การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยศึกษาจากเอกสาร รายงาน บทความ บทวิเคราะห์ ทั้งจาก

สื่อมวลชน รายงานวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลในการตีความในลักษณะวิเคราะห์ตามหลักเหตุผล

1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกไว้ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องที่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย หรือผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรงกับเรื่องที่ทำกรวิจัย รวมถึงการรวบรวมข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัปัญหา อุปสรรคและข้อขัดข้องทางด้านกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง และนำไปสังเคราะห์ต่อไป

2. ขอบเขตของการวิจัย

2.1 ศึกษาเอกสาร โดยมุ่งศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชน มาตรการทางกฎหมายของไทยและต่างประเทศ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 สัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกไว้ (ภาคสนาม) จำนวน 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 กลุ่มข้าราชการตำรวจ จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 3 กลุ่มผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 4 กลุ่มผู้นำชุมชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ ซึ่งจะใช้แบบสัมภาษณ์แบบกำหนด หัวข้อไว้แล้ว หรือเป็นแบบปลายปิด (Closed Form) เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บข้อมูลในประเด็นต่าง ๆ ผสมผสานกับแบบปลายเปิด (Opened Form) เพื่อเปิดกว้างให้แสดงความคิดเห็น นอกเหนือจากประเด็นที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มีความเหมาะสมภายใต้กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ข้อมูลที่เก็บรวบรวมในงานวิจัยนี้ เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเก็บรวบรวมจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนึงสมมติฐานของการวิจัยและกรอบแนวคิดในการวิจัย

คำถามที่ตั้งในแบบสัมภาษณ์ ได้ไปทำการทดสอบ (pre-test) ความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) ในแต่ละข้อ โดยทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อ (Item Analysis) ให้ครอบคลุมข้อมูลที่ต้องการทำการศึกษาวิจัยตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริงด้วยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของคำถามและคำตอบของผู้ตอบว่า ผู้ตอบหลงประเด็นหรือไม่ อย่างไร และผู้ตอบมีความเที่ยงตรงของคำตอบที่ทำให้เชื่อได้เพียงใด ก่อนนำแบบสัมภาษณ์ไปปรับปรุงและนำไปใช้ในการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่เลือกไว้

4. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล จะมีทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยข้อมูลปฐมภูมิ จะได้จากการสัมภาษณ์ประชากรตัวอย่าง ส่วนข้อมูลทุติยภูมิจะได้จากเอกสาร ได้แก่ งานวิจัย ตำรา หนังสือวิชาการ ตำบทกฎหมายต่าง ๆ บทความในวารสาร บทความทางวิชาการ หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ของประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนความคิดเห็นของนักวิชาการและนักกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในเอกสารต่างๆ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากทำการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกแยกแยะและจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการแบบพรรณนาและวิเคราะห์หาคำตอบ (Descriptive and Analytical Analysis) เพื่อที่จะตอบคำถามที่ตั้งไว้ โดยวิเคราะห์จากประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย

เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชน อุปสรรค และผลกระทบของกฎหมายหลักที่ใช้บังคับในปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างมาทำการสังเคราะห์ควบคู่กัน เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยเป็น 4 ตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของประเทศไทย

การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ยังคงใช้กลยุทธ์ตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมนั้น กลยุทธ์ดังกล่าวถือเป็นแนวคิดแบบดั้งเดิมที่ใช้ไม่ได้ผลในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรมในปัจจุบัน ส่วนการดำเนินโครงการจัดตั้งป้อมตำรวจชุมชนโคบัง ที่เกิดขึ้นจากนโยบาย เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ก็จะทำให้ไม่มีการดำเนินการที่ต่อเนื่อง และทำให้ป้อมตำรวจชุมชนโคบังถูกลดความสำคัญลงไป แม้ว่าจะมีการดำเนินงานมานานหลายปีแล้ว แต่ก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้ เป็นเพราะมีปัญหาและอุปสรรคอยู่หลายประการ ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ดังนี้

ปัญหาข้อเท็จจริง ประกอบด้วย

(1) การดำเนินงานโครงการตำรวจชุมชน หรือป้อมตำรวจชุมชนโคบัง ยังกระทำไม่เต็มที่และไม่จริงจัง เพราะเห็นว่าเป็นงานที่สร้างภาระจึงไม่ให้ความสำคัญ และกระทำไปเพียงเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายให้แล้วเสร็จไปตามโครงการเท่านั้น ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขาดการติดตามประเมินผลการทำงาน

(2) ยังขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน มูลนิธิต่าง และหน่วยงานต่าง ๆ

ปัญหาข้อกฎหมาย พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ มีการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้มีการแก้ไขด้วยการยกย่องพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ขึ้นใหม่ ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการในขณะนี้ โดยในมาตรา 13 ของร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติดังกล่าว กำหนดให้การจัดระเบียบราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้มีการแบ่งส่วนราชการในส่วนภูมิภาค ซึ่งอย่างน้อย องค์กรมีส่วนราชการที่เป็นกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และสถานีตำรวจ แต่กระนั้นก็ดี ยังไม่มีบทบัญญัติใดที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจอย่างเพียงพอ โดยการให้มีป้อมตำรวจในระดับชุมชน และยังไม่มีการกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานชุมชนโดยตรง

และจากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ยังพบว่าสภาพปัญหาในการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนอีกหลายประการ เช่น ตำรวจขาดแคลนงบประมาณ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ และยังมีภารกิจมากมายหลายด้าน ทำให้ไม่สามารถกำหนดภาระหน้าที่และเวลาในการปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนอย่างเต็มที่ได้อีกทั้ง ค่านิยมและวัฒนธรรมของตำรวจที่ถูกสร้างและสั่งสมมาเป็นเวลายาวนาน ไม่เอื้อให้เกิดระบบการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมในลักษณะตำรวจชุมชนได้ ทำให้ประชาชนหรือชุมชนไม่เชื่อถือตำรวจหรือการปฏิบัติงานของตำรวจ และพฤติกรรมที่ไม่ดีหรือความประพฤติที่มีขอบของตำรวจบางส่วน ทำให้สาธารณชนมีทัศนคติในเชิงลบต่อตำรวจ

ตอนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี มาตรการทางกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกัอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของประเทศไทยและของต่างประเทศ

1.1 อำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในประเทศไทย

อำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในประเทศไทย มีแนวปฏิบัติตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ที่วางหลักการให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดระบบการบริหาร การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อย และการรักษาความปลอดภัยของประชาชนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นและชุมชน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรภาคเอกชนมีส่วนร่วมทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับนโยบาย งบประมาณ และอาสาสมัคร ตลอดจนการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานตำรวจ

รวมทั้งมีระเบียบ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2549 ที่กำหนดลักษณะของการมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ไว้ 5 ลักษณะ และกำหนด ให้ท้องถิ่นและชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจด้านต่างๆ รวม 6 ด้าน คือ ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชน ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ด้านการจราจร ด้านการดูแลสาธารณสมบัติ และด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

ครั้งในปี พ.ศ. 2551 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ออกระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2551 โดยมีการแบ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไปในลักษณะของเครือข่ายชุมชน ลักษณะปฏิบัติการ เช่น การเป็นอาสาสมัครตำรวจบ้าน อาสาจราจร เป็นต้น (2) การมีส่วนร่วมขององค์กร หรือมูลนิธิต่างๆ (3) การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยและพนักงานรักษาความปลอดภัยเอกชน

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2559 คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ ได้ออกระเบียบขึ้นอีก เรียกว่า ระเบียบ ก.ต.ช. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดระบบการบริหาร การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อย และการรักษาความปลอดภัยของประชาชนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นและชุมชน พ.ศ. 2559 ทั้งนี้ เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรภาคเอกชน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ ในรูปแบบที่ให้ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด หัวหน้าสถานีตำรวจ อาจขอรับการสนับสนุนงบประมาณ อาสาสมัคร วัสดุ ครุภัณฑ์ หรืออื่น ๆ จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรภาคเอกชนได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยเสนอแผนหรือโครงการต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรภาคเอกชนที่จะขอรับการสนับสนุน

ในการดำเนินการต่าง ๆ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีการดำเนินการในหลายรูปแบบมาอย่างต่อเนื่อง เช่น มีการนำกลยุทธ์ตำรวจชุมชนเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอาชญากรรม ในลักษณะของตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ (Police Community Relations) เป็นต้น และยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้วยการนำแนวคิดที่ว่า “ตำรวจคือประชาชน และประชาชนคือตำรวจ” มาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันปัญหายาอาชญากรรมและยาเสพติด โดยมีนโยบายส่งเสริมให้สถานีตำรวจต่าง ๆ ดำเนินโครงการจัดตั้ง “ป้อมตำรวจชุมชนโคบัง (KOBAN)” ขึ้น โดยนำรูปแบบป้อมตำรวจชุมชนเมืองของประเทศญี่ปุ่นที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในจากหลายประเทศว่าได้ผลดี มาประยุกต์ใช้กับป้อมตำรวจ

ในประเทศไทย เพื่อจะได้สร้างความใกล้ชิดและความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมและยาเสพติดให้กับชุมชนเมืองที่มีปัญหายาอาชญากรรมสูง ซึ่งเป็นแนวคิดตำรวจชุมชน

สมัยใหม่ ที่เชื่อมั่นว่าการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจกับชุมชนคือหนทางสู่ความสำเร็จ เนื่องจากตำรวจและประชาชนถือได้ว่าเป็นหุ้นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

1.2 อำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในต่างประเทศ

อำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในต่างประเทศ ทั้งในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น บราซิล และฝรั่งเศส และในประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์ และอังกฤษ สรุปได้ดังนี้

1.2.1 ประเทศญี่ปุ่น เป็นประเทศที่มีระบบตำรวจกึ่งรวมศูนย์ โดยกฎหมายว่าด้วยตำรวจของญี่ปุ่นให้อำนาจรัฐบาลจัดตั้งองค์กรตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรส่วนกลาง เพื่อกำหนดที่ควบคุมและกำกับดูแลองค์กร “ตำรวจจังหวัด” ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบกิจการตำรวจเพื่อคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และรักษาความสงบเรียบร้อยโดยการป้องกันปราบปรามและสอบสวนคดีอาญา โดยมี “คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยจังหวัด” เป็นผู้กำกับดูแลตำรวจในจังหวัด

โดยตำรวจจังหวัดจะแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขต ในแต่ละเขตจะมีสถานีตำรวจเป็นหน่วยปฏิบัติการ แนวหน้าที่ทำหน้าที่ใกล้ชิดกับชุมชน และมีป้อมตำรวจ เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อสถานีตำรวจ โดยป้อมตำรวจจะเป็นจุดศูนย์กลางการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชน และทำหน้าที่เป็น “ศูนย์ความปลอดภัยชุมชน” โดยเชื่อมโยงกับประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (The Police Reform Committee, 2007, pp.99-150)

ป้อมตำรวจของประเทศญี่ปุ่น แบ่งเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกอยู่ในชุมชนเมือง เรียกว่าป้อมตำรวจชุมชนเมือง “โคบัง” (KOBAN) ตั้งอยู่บริเวณช่วงตึก ห้างสรรพสินค้า กระจายตามย่านสำคัญๆ ของเมือง เช่น สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ย่านธุรกิจ ย่านศูนย์การค้าต่างๆ ส่วนอีกประเภทเรียกว่าป้อมตำรวจชุมชนท้องถิ่น “ชูโซโช” (CHUZAISHO) อยู่ตามเมืองเล็กและหมู่บ้านชนบททั่วประเทศ โดยมีป้อมตำรวจทั่วประเทศ จำนวน 12,807 แห่ง เฉพาะในกรุงโตเกียวมีป้อมตำรวจ KOBAN อยู่ถึง 826 แห่ง มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมากกว่า 87,000 คน หรือประมาณหนึ่งในสามของกองกำลังประจำชาติญี่ปุ่น ที่ประจำการอยู่ในป้อมตำรวจชุมชนเมือง KOBAN ซึ่งจะมีตำรวจประจำป้อมผลัดละ 3-5 คน

ทั้งนี้ คำว่า KOBAN เป็นคำศัพท์ที่ญี่ปุ่นกำหนดให้ใช้ทับศัพท์แทนคำว่า Police Box ซึ่งป้อมตำรวจ (KOBAN) ที่ตั้งอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะในเขตเมืองใหญ่ ๆ จะมีเยอะมาก โดยอาจจะเป็นอาคารอย่างง่าย ๆ หรืออาจจะเป็นคูหาที่เข้ามา โดยตำรวจที่ประจำป้อม KOBAN จะมีจักรยานเอาไว้ขี่ลาดตระเวนส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งจะขับรถยนต์ตำรวจคอยลาดตระเวนในเขตที่ตนเองดูแล โดยปกติตำรวจญี่ปุ่นจะไม่พกปืน มีเพียงกระบอง และถุงมือ บางนายจะมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น วิทยุสื่อสาร หรือโทรศัพท์มือถือ ไว้ติดต่อกับศูนย์ข้อมูล และนอกจากงานลาดตระเวนซึ่งเป็นงานประจำตามปกติแล้ว บางครั้งตำรวจก็จะออกไปตั้งจุดตรวจในเวลากลางคืน การกำกับดูแลจะมีหัวหน้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งระดับสารวัตรเป็นผู้กำกับดูแล ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำป้อม KOBAN จะยืนปฏิบัติหน้าที่บริเวณหน้าป้อมคอยตรวจตรา สอดส่องโดยรอบบริเวณใกล้เคียง (Chusri, 2017)

รูปแบบการทำงานของตำรวจป้อมยาม ใช้หลักพื้นฐานของแนวคิด “ตำรวจเพื่อชุมชน” (Community Policing) ซึ่งเป็นปรัชญาการทำงานขององค์กรตำรวจทั่วโลกในปัจจุบัน ซึ่งป้อมตำรวจ KOBAN ถือว่าเป็นจุดติดต่อระหว่างตำรวจและประชาชน ที่สามารถพบเห็นได้อย่างแพร่หลายในเมืองต่าง ๆ ประเทศญี่ปุ่น โดยทำหน้าที่เป็นศูนย์รักษาความปลอดภัยในชุมชน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำป้อมจะทำหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจตรา สอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อย ให้บริการประชาชนโดยคำนึงถึงความต้องการของประชาชนผู้พักอาศัย สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและตรวจเยี่ยมชุมชนเพื่อการสร้างความรู้สึกลดภัยให้แก่

ประชาชนอย่างใกล้ชิด มีทั้งการให้ข้อมูลและแจกจ่ายเอกสารข้อมูลอาชญากรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรมนอกเวลาของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้แก่เยาวชนและชุมชนในเรื่องต่างๆ

ภายในป้อม KOBAN จะมีเคาน์เตอร์ให้บริการประชาชน โทรศัพท์ วิทยุ และแผนที่ รวมทั้งข้อมูลต่างๆ ในพื้นที่ เช่น รายชื่อผู้พักอาศัยในท้องถิ่น ผู้พักอาศัยที่ต้องทำงานเลิกค่าหรือดึก ในกรณีที่มีเหตุเกิดขึ้นอาจติดตามสอบถามจากบุคคลเหล่านี้ได้ว่าประสบเหตุหรือพบเห็นเหตุการณ์หรือไม่ รวมถึงข้อมูลประชาชนที่มีอาวุธปืนในครอบครอง รายชื่อโรงแรมที่พัก รายชื่อคนที่มีปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาทางจิต ข้อมูลกลุ่มมิจฉาชีพ รายชื่อคนที่อยู่อาศัยตามลำพัง ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องไปตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอ สถานบริการห้องอาหาร คริวเรือนที่ที่พักอาศัย ประชากร (Wattanasin, 2013)

1.2.2 ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล เป็นประเทศที่มีระบบตำรวจที่รวมศูนย์ เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น โดยจะมีองค์กรระดับชาติ ทำหน้าที่ควบคุมหรือกำกับดูแลหน่วยงานของตำรวจในรัฐโดยทางอ้อม ด้วยการแต่งตั้งบุคลากรและกำหนดนโยบาย ส่วนการปฏิบัติการด้านการบังคับบัญชา และการควบคุมตำรวจเป็นความรับผิดชอบของรัฐ

โดยรัฐบาลกลางทำหน้าที่ควบคุมหน่วยงานตำรวจ 2 หน่วย ประกอบด้วย ตำรวจที่เป็นทหาร และตำรวจพลเรือน และรับผิดชอบการรักษาความปลอดภัยในดินแดนของรัฐต่างๆ ในสหพันธ์ ซึ่งมีทั้งหมด 26 รัฐ และ 1 เขตนครหลวง เทียบเท่ารัฐ ซึ่งตำรวจของสหพันธ์จะรับผิดชอบ สืบสวน สอบสวนอาชญากรรมข้ามรัฐ อาชญากรรมในประเทศและระหว่างประเทศ เช่น การค้ายาเสพติด หน้าที่สอบสวนคดีอาญา นอกจากนี้ รัฐบาลสหพันธ์ยังรับผิดชอบควบคุมตำรวจหน่วยพิเศษต่างๆ เช่น ตำรวจทางหลวงของสหพันธ์ และตำรวจรถไฟ สำหรับหน่วยงานตำรวจของรัฐ มีความรับผิดชอบต่อการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในรัฐ ได้แก่ การป้องกันอาชญากรรม การบังคับใช้กฎหมาย การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในดินแดน และความผิดอื่นๆ ที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจสหพันธ์ (The Police Reform Committee, 2007, pp.31-32)

โดยประเทศบราซิลได้นำระบบตำรวจของญี่ปุ่นไปใช้เพื่อปรับปรุงความปลอดภัยของประชาชนในเขตที่ประสบกับภัยอาชญากรรมสูง โดยได้จัดตั้งป้อมตำรวจ KOBAN ขึ้นเป็นเครือข่ายสถานีตำรวจขนาดเล็กทั่วประเทศ และประสบความสำเร็จในการรักษาความปลอดภัยให้แก่ประชาชนในประเทศของตนเอง

ต่อมา KOBAN ของบราซิล ได้พัฒนาไปถึงระดับการให้ความร่วมมือกับ JICA อันเป็นโครงการความร่วมมือสามฝ่ายระหว่างญี่ปุ่น บราซิล และฮอนดูรัส ช่วยให้ประเทศฮอนดูรัส จัดการกับปัญหาการฆาตกรรมที่มีอัตราผู้เสียชีวิตสูงที่สุดในโลก โดยรัฐบาลฮอนดูรัสได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการป้องกันอาชญากรรมและการปรับปรุงด้านความปลอดภัย จึงได้จัดทำโครงการ “การฝึกอบรมตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับปรัชญาตำรวจชุมชน โดยมีต้นแบบมาจากญี่ปุ่น ซึ่งโครงการนี้ได้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจและภาคประชาสังคม โดยนำ “KOBAN” มาปฏิบัติในชุมชน ให้บริการท้องถิ่นโดยตรงในการแก้ไขปัญหา ให้คำแนะนำและการลาดตระเวน เพื่อต่อสู้กับปัญหาอาชญากรรม และนอกเหนือไปจากฮอนดูรัสแล้ว JICA ยังร่วมมือกับบราซิลในการช่วยเหลือการรักษาความปลอดภัยในชุมชนให้กับประเทศในลาตินอเมริกาอีกหลายประเทศ ได้แก่ เอลซัลวาดอร์ กัวเตมาลา คอสตาริกา และนิการากัว (Japan International Cooperation Agency, 2013)

1.2.3 ประเทศสาธารณรัฐฝรั่งเศส ระบบตำรวจในกระบวนการยุติธรรมฝรั่งเศสมีลักษณะที่สอดคล้องกับระบบกฎหมาย ปรัชญาขั้นพื้นฐานการดำเนินคดี และระบบศาลในระบบกฎหมายซีวิลลอว์ ซึ่ง Ua-amnoey (2007, pp.65-76) อธิบายว่า โครงสร้างของตำรวจฝรั่งเศสมีลักษณะผสมผสาน โดยภารกิจ

และหน้าที่หลักจะอยู่กับตำรวจของรัฐบาลกลาง คือ ตำรวจพลเรือนและตำรวจทหาร โดยมีตำรวจท้องถิ่น ทำหน้าที่รับผิดชอบงานที่ไม่ใช่ภารกิจหลักของตำรวจ และให้การสนับสนุนการทำงานของตำรวจรัฐบาลกลาง โดยตำรวจพลเรือน จะทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตเมืองที่มี ประชากรมากกว่า 10,000 คน อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย มีกำลังตำรวจ ประมาณ 145,000 คน ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยที่มีกองกำลังตำรวจมากที่สุด ส่วนตำรวจทหาร เป็นกองกำลังตำรวจที่ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม มีระบบและชั้นยศคล้ายคลึงกับทหาร ทำหน้าที่ ดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตชนเมืองและชนบท ที่มีขนาดประชากรในพื้นที่ไม่เกินหนึ่งหมื่นคน ซึ่งเป็น พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ และยังทำหน้าที่ดูแลพื้นที่ตามแนวชายแดนอีกส่วนหนึ่ง

สำหรับตำรวจท้องถิ่น จะขึ้นอยู่กับเทศบาล โดยมีอำนาจหน้าที่จำกัดเฉพาะ เช่น การจัด ระเบียบทางเท้า การวางสิ่งของรुकlässเขตสาธารณะ เป็นต้น ไม่มีอำนาจในการจับกุม ตรวจค้น สืบสวน สอบสวน

1.2.4 ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ Sataworn (2015) กล่าวว่า กองกำลังตำรวจสิงคโปร์ (Singapore Police Force) อยู่ภายใต้กระทรวงมหาดไทย โดยภารกิจหลักของกองกำลังตำรวจสิงคโปร์ คือ การ ป้องกัน การป้องกัน และ การสืบสวนจับกุมอาชญากรรม ในเรื่องการป้องกันของตำรวจสิงคโปร์ จะเป็นการ ป้องกันที่สาเหตุของการเกิดอาชญากรรม เช่น การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อไม่ให้เสี่ยงต่อการเกิดเหตุ การให้ความรู้ แก่ประชาชนเพื่อป้องกันตนเอง การร่วมมือกับสถานประกอบการธุรกิจเพื่อป้องกันตนเองจากอาชญากรรม เป็น ต้น ส่วนการใช้กำลังออกตรวจตราป้องกันเหตุ คือการป้องกันของตำรวจสิงคโปร์ ทั้งนี้ การสร้างความเชื่อมั่น และหุ้นส่วน เช่น ระบบการตำรวจชุมชน การให้บริการในท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์ 1 ใน 6 ด้าน ที่กองกำลัง ตำรวจสิงคโปร์กำหนดไว้

ตำรวจของประเทศสิงคโปร์ มีการปรับตัว เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน (Thairath Online, 2017) คือ

(1) การแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และสังคมไม่ยอมรับพฤติกรรม การทุจริต (2) การจัดโครงสร้างกระจายอำนาจ เจ้าหน้าที่ตำรวจลงไปในพื้นที่ให้ใกล้ชิดกับประชาชน โดยชุมชน จะต้องเป็นหุ้นส่วนกับตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม (3) ผู้นำชุมชนจะร่วมกับตำรวจเพื่อระบุปัญหาและ วิธีแก้ไข (4) การจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการทำงานของตำรวจอย่างเพียงพอ

โดยประเทศสิงคโปร์ เป็นประเทศแรกที่น่ารูปแบบการรักษาความปลอดภัยของตำรวจแบบ KOBAN ไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสมกับวัฒนธรรมประเพณีและการบังคับใช้กฎหมายของตนเองภายใต้ชื่อ Koban Way (Nippon Communications Foundation, 2016)

1.2.5 ประเทศอังกฤษ เป็นประเทศที่มีระบบตำรวจที่มีการกระจายอำนาจอย่างมาก มีการ แบ่งแยกเป็นตำรวจรัฐบาลกลาง และตำรวจท้องถิ่น โดยตำรวจรัฐบาลกลาง จะเป็นกองกำลังตำรวจที่มีภารกิจ เฉพาะด้าน แต่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ประกอบไปด้วย ตำรวจขนส่ง ตำรวจทหาร ตำรวจป้องกันสถานที่ ที่มี นิเวศลิษฐ์ และตำรวจต่อต้านองค์กรอาชญากรรม โดยกองกำลังตำรวจที่ทำหน้าที่เฉพาะด้านเหล่านี้ จะมี เจ้าหน้าที่และการทำงานที่เป็นอิสระ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ จากรัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่น และถูกควบคุมดูแลโดยคณะกรรมการท้องถิ่นและผู้พิพากษาศาลชั้นต้น

ส่วนตำรวจท้องถิ่น เป็นกองกำลังตำรวจตามพื้นที่ความรับผิดชอบ ตามลักษณะการแบ่งพื้นที่ ของประเทศ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ กองกำลังตำรวจที่แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามเขต County และกองกำลังตำรวจที่แบ่งตามพื้นที่เฉพาะขนาดเล็ก โดยกองกำลังตำรวจที่แบ่งพื้นที่ความรับผิดชอบตามเขต County มีทั้งหมด 43 หน่วย มีกองกำลังพลมากที่สุดในประเทศอังกฤษ ซึ่งเทียบเคียงได้กับตำรวจภูธรจังหวัด

ของไทย หน่วยงานตำรวจท้องถิ่นเหล่านี้ จะปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่รับผิดชอบของตนเองได้อย่างอิสระ โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น โดยอำนาจหน้าที่ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติตำรวจ ค.ศ. 1966 ควบคุมกำกับดูแลโดยคณะกรรมการตำรวจท้องถิ่นของตนเอง แต่จะมีเฉพาะตำรวจในเขตเมืองลอนดอนที่มีอยู่สองหน่วยเท่านั้น คือ Metropolitan Police และ City of London Police ซึ่งจะขึ้นตรงกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

คณะกรรมการตำรวจท้องถิ่น (Local Police Authority) จะทำหน้าที่ตรวจสอบประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งหัวหน้าตำรวจจะต้องทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีให้กับคณะกรรมการตำรวจท้องถิ่นทราบ นอกจากนี้คณะกรรมการตำรวจท้องถิ่น ยังมีอำนาจในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับอาวุโส โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ส่วนหัวหน้าตำรวจ ก็มีอำนาจในการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจอื่น ๆ ได้เช่นเดียวกัน

สำหรับกองกำลังตำรวจที่แบ่งตามพื้นที่เฉพาะขนาดเล็กที่จัดตั้งขึ้นมา จะรับผิดชอบในพื้นที่เฉพาะ โดยเป็นกองกำลังที่ดูแลพื้นที่ขนาดเล็กของตนเอง มีความเป็นอิสระต่อกัน ยกตัวอย่างเช่น สวอนสาธารณะท่าเรือ เป็นต้น ซึ่งเรียกหน่วยงานเหล่านี้ว่า Private Constabularies (Ua-amnoey, 2007, pp.60-64)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของประเทศไทยและของต่างประเทศ

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของประเทศไทยและของต่างประเทศ สามารถนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบได้ตามตารางนี้

ตารางที่ 1 มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของไทยและต่างประเทศ

ประเด็น	ไทย	ญี่ปุ่น	บราซิล	ฝรั่งเศส	สิงคโปร์	อังกฤษ
โครงสร้าง การจัด องค์กร ตำรวจ	ระบบรวม ศูนย์อำนาจ อยู่ที่ ส่วนกลาง	ระบบกึ่งรวม ศูนย์ หรือ ระบบคู่ขนาน มีตำรวจ แห่งชาติ และ ตำรวจจังหวัด ที่แบ่งแยก อำนาจหน้าที่ ออกจากกัน	ระบบกึ่งรวม ศูนย์ หรือ ระบบคู่ขนาน มีตำรวจ สหพันธ์มีและ ตำรวจรัฐ	เป็นระบบ ผสมผสาน แบ่งออกเป็น 2 หน่วยหลัก คือ ตำรวจ แห่งชาติ กับ ตำรวจภูธร แห่งชาติ นอกจากนี้ ยังมีตำรวจ เทศบาล	ระบบ กระจาย อำนาจให้กับ ท้องถิ่น	ระบบ กระจาย อำนาจ นอกจากมี ตำรวจรัฐบาล กลางแล้ว ยัง มีตำรวจของ แต่ละเมือง ด้วย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ประเด็น	ไทย	ญี่ปุ่น	บราซิล	ฝรั่งเศส	สิงคโปร์	อังกฤษ
ข้อดี/ จุดแข็ง	ผู้บังคับบัญชา สูงสุดคนเดียว เป็นผู้มี อำนาจบังคับ บัญชา และ บริหาร จัดการ หน่วยงาน ตำรวจ ทั้งหมดอย่าง เบ็ดเสร็จ เด็ดขาด	แบ่งแยก อำนาจหน้าที่ และการ บังคับบัญชา ตำรวจใน ระดับจังหวัด ออกจาก ระดับ ชาติ อย่างชัดเจน ทำให้มี ประสิทธิภาพ ในการดูแล ชุมชนมาก	จะแบ่งแยก อำนาจหน้าที่ และการ บังคับบัญชา ตำรวจใน ระดับจังหวัด หรือในรัฐ ออกจาก รัฐบาลกลาง หรือสหพันธ์ รัฐ อย่าง ชัดเจน	มีตำรวจ ท้องถิ่น ทำหน้าที่ สนับสนุนการ ทำงานของ ตำรวจ รัฐบาลกลาง	เจ้าหน้าที่ ตำรวจลงไป ในพื้นที่ ใกล้ชิดกับ ประชาชน โดยชุมชน เป็นหุ้นส่วน กับตำรวจใน การป้องกัน อาชญากรรม	ตำรวจท้องถิ่น ควบคุมกำกับ ดูแลโดย คณะกรรมการ ตำรวจท้องถิ่น ที่มีภาค ประชาชนมี ส่วนร่วม จึงตอบสนอง ประชาชน อย่างเต็มที่
ข้อเสีย/ จุดอ่อน	ไม่ตอบสนอง ความต้องการ ของ ประชาชน และสาย บังคับบัญชา ยืดยาว ตำรวจทุก หน่วย ขึ้นอยู่ กับผบ.ตร. เพียงคนเดียว	-	-	-	-	มีค่าใช้จ่ายสูง และบางแห่ง อาจไม่มี ประสิทธิภาพ

ตอนที่ 4 การแสวงหามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในต่างประเทศที่เหมาะสม ในการนำมาปรับปรุงกฎหมายไทยให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในต่างประเทศที่เหมาะสมและควรนำมาปรับใช้กับกฎหมายไทยให้มีประสิทธิภาพ คือ ของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีรูปแบบการบริหารงานที่ชัดเจน โดยกฎหมายว่าด้วยตำรวจของญี่ปุ่น กำหนดให้จังหวัดมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบกิจการตำรวจ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ปกป้องคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การจับกุมผู้ต้องหาที่กระทำความผิด การสอบสวนคดีอาญา รวมทั้ง การควบคุมจราจร

ซึ่งกิจการตำรวจของญี่ปุ่นที่แบ่งออกตามเขตภูมิศาสตร์ ทั้งสิ้น 47 จังหวัดนั้น แต่ละจังหวัดจะมี “คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยจังหวัด” เป็นผู้กำกับตำรวจจังหวัด โดยตำรวจจังหวัด จะมีสถานีตำรวจซึ่งมีหัวหน้าสถานีตำรวจเป็นผู้บังคับบัญชา สถานีตำรวจเป็นหน่วยปฏิบัติการแนวหน้าที่ทำหน้าที่ใกล้ชิดกับชุมชน ส่วนป้อมตำรวจ และป้อมตำรวจที่อยู่อาศัย เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อสถานีตำรวจ ทั้งนี้ ป้อมตำรวจจะเป็นจุด

ศูนย์กลางการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชน และทำหน้าที่เป็น “ศูนย์ความปลอดภัยชุมชน” สำหรับผู้อยู่อาศัยในพื้นที่นั้น ซึ่งป้อมตำรวจจะมีบทบาทที่สำคัญในการรักษาความปลอดภัยในชุมชน โดยเชื่อมโยงกับประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (The Police Reform Committee, 2007, pp.99-150)

ทั้งนี้ Wattanasin (2013) ได้อธิบายเกี่ยวกับป้อมตำรวจของประเทศญี่ปุ่นว่า เป็นรูปแบบของหน่วยงานขนาดเล็ก ที่มีอยู่ 2 ประเภท ประเภทแรกอยู่ในชุมชนเมือง เรียกว่าป้อมตำรวจชุมชนเมือง “โคบัง” (KOBAN) ส่วนอีกประเภทเรียกว่า ป้อมตำรวจชุมชนท้องถิ่น “ชูโซโช” (CHUZAISHO) อยู่ตามเมืองเล็กและหมู่บ้านชนบททั่วประเทศ รูปแบบการทำงานของตำรวจป้อมยาม ใช้หลักพื้นฐานของแนวคิด “ตำรวจเพื่อชุมชน” (Community Policing) ซึ่งเป็นปรัชญาการทำงานขององค์กรตำรวจทั่วโลกในปัจจุบัน โดยระบบตำรวจชุมชนของญี่ปุ่นที่ประกอบด้วย KOBAN และ CHUZAISHO นั้น จะมีคณะกรรมการประสานงาน ที่มีองค์ประกอบจากสมาชิกชุมชนที่หลากหลาย คณะกรรมการนี้จะช่วยแสดงความคิดเห็น ร้องขอหรือมีการพูดคุยหารือในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของชุมชน กิจกรรมที่น่าสนใจของระบบตำรวจชุมชนญี่ปุ่น ได้แก่

- 1) กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยจะมีกิจกรรมเดินสำรวจความต้องการของประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความต้องการของประชาชน เยี่ยมเยียนประชาชนตามที่พักอาศัย
- 2) การจัดตั้ง “คณะที่ปรึกษาตำรวจ” (Police box liaison council) เพื่อให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ คณะที่ปรึกษานี้มีจุดมุ่งหมายที่คอยสอดส่องดูแลปัญหาและความต้องการของประชาชน
- 3) จัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ขนาดเล็ก (Police Box Papers) เนื้อหาจะเกี่ยวกับข่าวของเพื่อนบ้าน อุบัติเหตุ อุบัติภัยต่างๆ และมาตรการในการป้องกัน ตลอดจนการแนะนำสิ่งที่ต้องนำมาใส่ใจ
- 4) แจกเตือนภัยอาชญากรรม จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ แจกบัตรตรวจ (Patrol Card) ให้แก่บ้านหรือรถยนต์ที่ตรวจพบว่าลืมนล็อคประตู และส่งจดหมายเตือน เพื่อแจ้งข่าวเกี่ยวกับเด็ก เป็นต้น
- 5) ตรวจเยี่ยมเยียนพบปะประชาชน เน้นประชากรกลุ่มเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม เช่น คนชรา คนพิการที่อยู่โดดเดี่ยว ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมและเหตุร้ายต่างๆ
- 6) กิจกรรมเยาวชนสัมพันธ์ แนะนำเยาวชนให้เล่นกีฬา และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น การสอนยูโด เคนโด หรือกีฬาต่างๆ รวมทั้งการฝึกคัดลายมือ การวาดภาพ และด้านวัฒนธรรมอื่นๆ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในประเทศไทย มีประเด็นที่จะอภิปราย คือ

ประเด็นที่ว่า ยังขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน มูลนิธิ และหน่วยงานต่างๆ นั้น เป็นเพราะการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมโครงการตำรวจชุมชน หรือป้อมตำรวจชุมชนโคบัง ที่ผ่านมายังกระทำไม่เต็มที่และไม่จริงจัง เพราะส่วนหนึ่งเห็นว่าเป็นงานที่สร้างภาระ จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญ และกระทำไปเพียงเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายไปแล้วเสร็จไปตามโครงการเท่านั้น ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขาดการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรที่จะดำเนินการให้เข้มข้น ต่อเนื่อง โดยอาศัยช่องทางตามกฎหมายและระเบียบที่มีอยู่แล้ว ทั้งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 ระเบียบ ก.ต.ช. ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2549 ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2551 และระเบียบ ก.ต.ช. ว่าด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการจัดระบบการบริหาร การปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา การรักษาความสงบเรียบร้อย และการรักษาความปลอดภัยของประชาชนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่นและชุมชน พ.ศ. 2559 รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งขณะนี้แม้ว่าจะยังเป็นร่างพระราชบัญญัติอยู่ แต่มีความเป็นไปได้ว่าในที่สุดแล้วจะผ่านการพิจารณาจนถึงขั้นการประกาศใช้แทนพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติฉบับปัจจุบันได้ ทั้งนี้ ควรดำเนินการผ่านโครงการ กิจกรรมต่างๆ ให้หลากหลายและบูรณาการ การดำเนินการในพื้นที่ร่วมกันระหว่างตำรวจ ชุมชน ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สถาบันทางศาสนา องค์กรเอกชน มูลนิธิ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในลักษณะหุ้นส่วนกัน โดยยึดหลักการสำคัญ คือ เน้นชุมชนเป็นสำคัญ

2. การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี มาตรการทางกฎหมาย ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของประเทศไทยและของต่างประเทศ มีประเด็นที่จะอภิปราย คือ

แนวคิดใหม่ในการป้องกันอาชญากรรม เกี่ยวกับบทบาทของตำรวจและชุมชน เป็นแนวคิดที่เรียกกันว่า “ความเป็นหุ้นส่วน” (Partnership) ในการป้องกันและควบคุมอาชญากรรม ซึ่งเชื่อกันว่าการป้องกันอาชญากรรมที่ประสบผลสำเร็จ ขึ้นอยู่กับชุมชนมากกว่าตำรวจ บทบาทของตำรวจและประชาชนในการป้องกันอาชญากรรมจึงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เคยคิดว่า ประชาชนช่วยเหลือตำรวจ มาเป็นตำรวจช่วยเหลือประชาชน ดังนั้น ตำรวจจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ทั้งนี้ การป้องกันอาชญากรรมเป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักของตำรวจที่จะลดปัญหาอาชญากรรม ส่งผลให้ประชาชนอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขและช่วยให้ชุมชนเข้มแข็งขึ้น ดังที่ Bhakdinarinath (2013, pp.178-181) อธิบายว่า ตำรวจทุกคนมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีการทำงานของตำรวจ ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงองค์กรครั้งสำคัญ รวมทั้งชุมชน อันเป็นความแตกต่างระหว่างแนวคิด แนวปฏิบัติแบบเก่า ตามทฤษฎีตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ (Police Community Relations) ที่ให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างต่อเนื่อง ให้หันมาสู่หลักการใหม่ตามหลักการตำรวจชุมชน “Community Policing” ที่พัฒนาขึ้นมาจากความเชื่อพื้นฐานเดิมของทฤษฎีตำรวจชุมชนมวลชนสัมพันธ์ โดยมุ่งเน้นให้เกิดสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน โดยการเข้าไปฝังตัวอยู่กับชุมชน เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและชุมชน

3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของประเทศไทยและของต่างประเทศ มีประเด็นที่จะอภิปราย คือ

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2547 และร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ที่อยู่ระหว่างดำเนินการในขณะนี้ ยังกำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นองค์กรที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ มีการบริหารงานแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง โดยไม่มีบทบัญญัติให้มีการกระจายอำนาจอย่างเพียงพอโดยการให้มีป้อมตำรวจในระดับชุมชน และยังไม่มีการกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานชุมชนโดยตรง จึงมีข้อเสียหรือจุดอ่อน คือ ไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชน เพราะมีสายบังคับบัญชาที่ยาว ตำรวจทุกหน่วยขึ้นอยู่กับผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพียงคนเดียว เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่น สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล และสาธารณรัฐฝรั่งเศส ที่เป็นระบบระบบกึ่งรวมศูนย์ หรือการควบคุมในระบบคู่ขนาน ที่มีตำรวจแห่งชาติ และตำรวจของรัฐหรือของจังหวัดซึ่งแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ออกจากกัน จะมีข้อดี คือ เป็นการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่และการบังคับบัญชาตำรวจในระดับจังหวัดออกจากระดับชาติอย่างชัดเจน ทำให้มีประสิทธิภาพในการดูแลชุมชนท้องถิ่นมาก ส่วนในประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ และอังกฤษ ซึ่งเป็นระบบกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่น จะมีข้อดีที่แต่ละเมืองจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจลงไปในพื้นที่ใกล้ชิดกับ

ประชาชน โดยชุมชนเป็นหุ้นส่วนกับตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมตำรวจท้องถิ่น รวมทั้ง คณะกรรมการตำรวจท้องถิ่นที่มีภาคประชาชนมีส่วนร่วม จึงตอบสนองประชาชนอย่างเต็มที่

4. การแสวงหามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนในต่างประเทศ

ที่เหมาะสม มาปรับปรุงกฎหมายไทยให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับต่างประเทศ มีประเด็นที่จะอภิปราย คือ

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของตำรวจชุมชนของประเทศญี่ปุ่น ที่ถือว่าเหมาะสม และควรนำมาปรับปรุงกฎหมายไทยให้มีประสิทธิภาพนั้น เป็นเพราะระบบตำรวจของประเทศญี่ปุ่น มีการกำหนดให้จังหวัดมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบกิจการตำรวจ ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ปกป้องคุ้มครองชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การจับกุมผู้ต้องหาที่กระทำความผิด การสอบสวนคดีอาญา รวมทั้งการควบคุมจราจร ในจังหวัด โดยมี “คณะกรรมการรักษาความปลอดภัยจังหวัด” เป็นผู้กำกับตำรวจจังหวัด โดยประการสำคัญ คือ ตำรวจจังหวัดในแต่ละจังหวัด จะมีสถานีตำรวจ ป้อมตำรวจ และ ป้อมตำรวจที่อยู่อาศัย

โดยป้อมตำรวจชุมชนเมืองโคบัง ของประเทศญี่ปุ่น ที่กระจายตามย่านสำคัญ ๆ เช่น บริเวณชุมทางสถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ย่านธุรกิจ ย่านศูนย์การค้าต่าง ๆ ถือว่าเป็นศูนย์รักษาความปลอดภัยในชุมชน และให้บริการชุมชนขั้นพื้นฐาน รูปแบบการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำป้อมใช้หลักพื้นฐานของแนวคิด “ตำรวจเพื่อชุมชน” (Community Policing) ซึ่งเป็นปรัชญาการทำงานขององค์กรตำรวจทั่วโลกในปัจจุบัน โดยจะทำหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจตรา สอดส่องดูแลความสงบเรียบร้อยให้แก่ประชาชน การตรวจเยี่ยมชุมชน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความรู้สึกลดภัยให้แก่ประชาชนอย่างใกล้ชิด ซึ่งป้อมตำรวจชุมชนเมืองโคบัง เป็นรูปแบบขององค์กรตำรวจที่ประสบความสำเร็จที่สร้างชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ จนหลายประเทศได้นำไปศึกษาและใช้เป็นต้นแบบในการประยุกต์ปรับปรุงพัฒนาระบบป้อมยามของตน จนประสบความสำเร็จ เช่น สิงคโปร์ บราซิล สหรัฐอเมริกา เกาหลีใต้ ไต้หวัน อินโดนีเซีย และจีน เป็นต้น ดังนั้น ประเทศไทย ก็ควรนำมาใช้ เพราะเป็นระบบที่ไม่ต่างไปจากประเทศไทยมากนัก คือ ยังเป็นตำรวจแห่งชาติดังเดิม เพียงแต่ต้องมีการกระจายอำนาจลงไปหน่วยงานย่อยของสถานีตำรวจให้ลงไปถึงป้อมตำรวจชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ต้องนำหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักการของตำรวจชุมชน (Community Policing) มาใช้อย่างเต็มที่และจริงจัง รวมทั้งต้องติดตามประเมินผลการดำเนินงานทั้งโครงการตำรวจชุมชน และ อาสาสมัครตำรวจชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ต้องบูรณาการ การดำเนินงานในพื้นที่ร่วมกัน เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการทำงานของตำรวจให้เพียงพอและเป็นไปอย่างราบรื่น ในลักษณะหุ้นส่วนกัน โดยยึดหลักการสำคัญ คือ เน้นชุมชนเป็นสำคัญ

2. ต้องแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ ฉบับที่ผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. โดยกำหนดให้มี “ป้อมตำรวจชุมชน” เป็นหน่วยงานย่อยของสถานีตำรวจ และกำหนดให้มี “งานตำรวจชุมชน” แยกออกมาเป็นงานเฉพาะ เพื่อจัดได้เป็นหลักประกันว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม ไม่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยง่าย เมื่อมีการเปลี่ยนนโยบาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงผู้บังคับบัญชา เหมือนกับการกำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง และที่สำคัญคือ จะทำให้มี ป้อมตำรวจชุมชนเป็นศูนย์ความปลอดภัยของชุมชนที่ครอบคลุมอยู่ในทุกพื้นที่ของชุมชนทั่วประเทศ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยแนวทางการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการตำรวจทั้งระบบ
2. ควรวิจัยแนวทางการจัดให้มีกฎหมายระบบตำรวจท้องถิ่น

References

- Wattanasin, K. (2013, January 26). **Koban is the heart of community policing system in Japan**. [Online]. Available : <http://gwattanasin.blogspot.com/2013/01/koban.html> [2017, March 20].
- Law Reform Commission of Thailand. (2016). **Guidelines for criminal justice reform**. Nonthaburi : Mata Printing.
- The Police Reform Committee. (2008). **Completed report of police system development and the strategies of developing police working system**. Bangkok : National Buddhist Department Printing.
- _____. (2007). **Introduction to foreign Police**. Bangkok : National Buddhist Department Printing.
- Ua-amnoey, J., et al. (2007). **Possibilities of transferring the mission of the royal Thai police**. Nonthaburi : The Police Reform Committee.
- Thairath Online. (2017, October 30). **Propost 10 items to restore a whole police system, restructuring and decentralization to local administration**. [Online]. Available : <https://www.thairath.co.th/content/1111634> [2017, November 10].
- Sataworn, P. (2015, October 7). **Presentations of Philippine police and Singapore police**. [Online]. Available : http://preeda44.blogspot.com/2015/10/2-25th-jaspoc_26.html. [2017, February 15].
- Bhakdinarinath, S. (2013). **Modern policing : community policing in CSD**. Nonthaburi, Thailand : Green Apple Graphic Printing.
- Chusri, A. (2017) **Label 33 Koban**. [Online]. Available : https://www.jeducation.com/THAI/sign/33_police/police.htm [2017, April 12].
- Japan International Cooperation Agency. (2013, August 22). **Honduras : the Japanese ‘koban’ system helps tackle the highest murder rate in the world**. [Online]. Available : https://www.jica.go.jp/english/news/field/2013/130822_01.html [2017, April 19].
- Nippon Communications Foundation. (2016, February 13). **“koban” neighborhood police boxes help boost public safety**. [Online]. Available : <https://www.nippon.com/en/features/jg00057/> [2017, April 20].